

22 OCT 2019

પરीક્ષા-

એમ.એ.(ગુજરાતી), સેમેસ્ટર - 03

વિષય કોડ - 20742/20754

પેપર નં. - PGGUJCC303

(સાહિત્ય અને પર્યાવરણ - Literature And Environment)

સમય - અઢી કલાક

ગુણ - 70

સૂચના - દરેક પ્રેક્શ ફરજિયાત છે. દરેકના ગુણ સરખા છે.

પ્રશ્ન-1(A) પર્યાવરણ એટલે શું? - વિગતે સમજાવો. (14)

અથવા

પ્રશ્ન-1(A)(i) સાહિત્ય અને પર્યાવરણ વચ્ચેનો પારસ્પરિક સંબંધ ચર્ચો. (07)

પ્રશ્ન-1(A)(ii) માનવજીવનમાં પર્યાવરણના સ્થાન વિશે ચર્ચા કરો. (07)

પ્રશ્ન-1(B) નીચેના પ્રશ્નોના ટ્રેકમાં જવાબ આપો. (૭-માંથી કોઈ પણ ચાર) (04)

(1) 'પર્યાવરણ' શબ્દમાં સમાવિષ્ટ બે શબ્દોના અર્થ આપો.

(2) તાજેતરમાં કઈ કિશોરીએ કલાઈમેન્ટ ચેન્જના વૈશ્વિક પ્રેક્શ માટે દુનિયાના લોકોને પ્રદર્શનો કરવાનું આહ્વાન કર્યું?

(3) 'વિશ્વ પર્યાવરણ દિવસ'ની ઉજવણી ક્યારે કરવામાં આવે છે?

(4) 'વિશાળે જગ વિસ્તારે નથી એક જ માનવી; પશુ છે, પંખી છે, વનોની છે વનસ્પતિ' - આ જાણીતી કાવ્યપંક્તિ કયા ગુજરાતી કવિની છે?

(5) સૌરાષ્ટ્રના દરિયાકાંઠાના પર્યાવરણને લઈને રચાયેલી ધૂવ ભણી સાહિત્યિક કૃતિનું નામ જણાવો.

(6) સિંહોની વસ્તી ગીર સિવાય બીજે કયાં જોવા મળે છે?

પ્રશ્ન-2(A) 'મેધદૂત'માં પર્યાવરણ - એ વિશે વિગતે જવાબ લખો? (14)

અથવા

પ્રશ્ન-2(A)(i) 'પૃથ્વી' કવિતામાં પર્યાવરણના સંદર્ભો કવિએ કેવી રીતે વ્યક્ત કર્યા છે? - નોંધ કરો. (07)

પ્રશ્ન-2(A)(ii) 'પૃથ્વી'માં કવિએ પૃથ્વીના કેવાં-કેવાં રૂપ વર્ણવ્યા છે? - નોંધ કરો. (07)

પ્રશ્ન-2(B) નીચેના પ્રશ્નોના ટ્રેકમાં જવાબ આપો. (૭-માંથી કોઈ પણ ચાર) (04)

(1) 'પૃથ્વી' કવિતા યજોશ દવેની છાંદસ કવિતા છે કે અછાંદસ?

(2) 'મેધદૂત'માં યક્ષ કોની સાથે પોતાની પ્રિયતમા વિશે વાત કરે છે?

(3) 'પૃથ્વી' કવિતામાં નોહાનો પૌરાણિક સંદર્ભ કવિએ શેમાંથી લીધો છે?

(4) 'મેધદૂત'માં 'ધીરે ધીરે અનુકૂળ થતો વાયુ' કોને ખેચે છે?

(5) ખાલી જગ્યા પૂરો : 'તેણાં દિક્ષુપ્રતિથ _____ લક્ષણાં રાજધાની'.

(6) ખાલી જગ્યા પૂરો : ' _____ માં તરતાં કોટાનકોટિ વિશ્વો'.

પ્રશ્ન-3(A) 'વનાંચલ'ની પર્યાવરણના સંદર્ભે વિસ્તૃત ચર્ચા કરો. (14)

નથ્યવા

પ્રશ્ન-3(A)(i) 'વનાંચલ'માં માનવસમાજ અને પર્યાવરણ વચ્ચેનું સંતુલન વિશે નોંધ કરો. (07)

પ્રશ્ન-3(A)(ii) 'વનાંચલ' કૃતિમાં પ્રકૃતિવર્ણન – આ વિશે ટ્રંક નોંધ લખો.. (07)

પ્રશ્ન-3(B) નીચેના પ્રશ્નોના ટ્રંકમાં જવાબ આપો.(પાંચ-માંથી કોઈ પણ ત્રણ) (03)

- (1) 'વનાંચલ'માં લેખકના કુલ કેટલાં સ્મૃતિલેખો સમાવિષ્ટ છે?
- (2) 'વનાંચલ'માં લેખકના ગામ પાસેથી કઈ નદી વહેતી હતી?
- (3) 'વનાંચલ'માં રેન્જ ફોરેસ્ટ ઓફિસર કથા નામથી ઓળખાતાનો ઉલ્લેખ છે?
- (4) 'વનાંચલ'માં લેખકે 'સાચના બે શહીદો'ના પ્રસંગમાં જે બે વ્યક્તિના પ્રસંગો ટાંક્યાં છે, તેના નામ આપો.
- (5) જયંત પાઠકના વતન-ગામનું નામ જણાવો.

પ્રશ્ન-4(A) 'અક્ષપાર'માં વ્યક્ત પર્યાવરણના સંદર્ભો વિશે વિવેચનાત્મક જવાબ લખો. (14)

અથવા

પ્રશ્ન-4(A)(i) ટ્રંક નોંધ લખો: 'અક્ષપાર'માં માનવજીવન અને પ્રાણીજીવનનો સુમેળ

(07)

પ્રશ્ન-4(A)(ii) 'અક્ષપાર' વ્યક્ત પર્યાવરણચિંતન વિશે નોંધ લખો. (07)

પ્રશ્ન-4(B) નીચેના પ્રશ્નોના ટ્રંકમાં જવાબ આપો.(પાંચ-માંથી કોઈ પણ ત્રણ) (03)

- (1) 'અક્ષપાર'માં 'કાનકટો' કોણું નામ છે?
  - (2) 'અક્ષપાર'માં એક સિંહણાનું નામ 'રમજાના' કોણે પાડ્યું છે?
  - (3) 'અક્ષપાર'માં 'ખમ્મા જ્યર'ને એમ સહુ પ્રથમ કોણ બોલે છે?
  - (4) 'ગરિયાને આવું થાય તંયે ઈ પમ્પર થઈ જ્યો કે'વાય. જોય લ્યો, ઈને લાગી ગઈ ને સમાધ' - 'અક્ષપાર'માં આ વાક્ય કોણ બોલે છે?
  - (5) જોક એટલે શું? – એક વાક્યમાં જવાબ આપો.
-